

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. : : :
NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Besno K 21-00, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-.-. : : :

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uradnje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer
Inserati: enostopna petlitrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana : : : in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo
Reklamacije lista so poštne proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Stev. 584.

V Ljubljani, v ponedeljek dne 19. maja 1913.

Leto III.

Borza in politika.

Idealisti, ki zro na svet z barvanimi očali na nosu, mislijo, da je borza od politike in politika od borze oddaljena kakor zemlja od nebes. Ali življenje se ni razvijalo po zračnih potih idealističnih sanj, temveč je dobivalo svoje oblike od trdega pritiska, materialnih razmer. Prvotni interesi človeštva so materialnega značaja, in vse do danes je materializem podlaga, na kateri stoji vsa stavba življenja. To ne izraža nikakršnega zaničevanja ali omalovaževanja duševne kulture in idealnih stremeljenj, ampak le golo resnico, ki se ne umakne niti najlepšim utvaram. Predvsem je treba živeti; brez življenja ni mogoče delati, misliti, učiti se in učiti, napredovati in se dvigati. Življenje pa ima materialne pogoje; od načina, kako se izpolnjuje v malem in v velikem, je odvisno vse, kar imenujemo civilizacijo in kulturo.

Ta nedvomna činjenica pojasnjuje tudi tesno zvezo politike in gospodarstva, in razlaga, da dobiva v dobi svetovnega gospodarstva politika svetovne oblike. Imperializem velja za temeljen v stremeljenju po širšem gospodarskem delokrogu, pri pridobivanju novih trgov, po povečanju kapitalističnega profita. Kapitalistično gospodarstvo mora nujno porajati kapitalistično politiko. In če je borza instrument kapitalizma, tedaj je neizogibno, da se pletejo stiki med njo in politiko.

To je tako vsakdanja resnica, da se lahko dotipa s prsti. Vrednosti na borzi padajo in se dvigajo, kakor se oblači in jasni politično obzorje. Ob velikih političnih dogodkih se na borzi lahko »zasluži« celotno premoženje, in lahko propadajo neštete eksistence. Jasno je, da ima na ta način dober poznavalec političnega položaja v borzni spekulaciji izredno ugodno stališče napram svojim tekmecem.

Največje ugodnosti pa dajejo ta dejstva onemu, kdor ima neposreden vpliv na politične dogodke. Kdor more po svoji volji regulirati politično razpoloženje, regulira tudi borzni položaj. Posledice padanja in dvigavanja na borzi, ki jih sam lahko preračuna kakor nihče drugi, pa seveda tudi lahko izrablja v svojo korist.

Dogodki tekom balkanske vojne so držali tudi borzo v trajni napetosti. Zmage zavezanih pa še niso toliko vplivale na spekulacijski barometer, kolikor razburljivo vprašanje, če se ohrani evropski mir, ali pa vzplamti požar še po drugih krajih, morda po vsej Evropi. Vreme je bilo ves čas nestalno. Upanje se je pojavilo, pa je zopet izginilo. Časnikarska poročila so za trenotek naslikala mirno idilo, nenačaka pa so nakopičila toliko črnih oblakov, da se je zdelo vsemu svetu grozna nevihta z grozni in strelami, s požari in poplavi mi neizogibna. Nikjer pa se ni kazalo toliko vojne nevarnosti, kolikor v oficioznih vesteh iz literarnega biroja avstrijskega zunanjega ministrstva.

Svet je dandanes zelo nezaupljiv. Vse razmere našega življenja uničujejo nekdanje otroško zaupanje in dušah, kajti kjer se pojavlja, tam mu sledi prevara za petami. Čudno torej ni, da so se v skeptičnih glavah porodila vprašanja, ki so morala tem sigurneje povzročiti čudne zaključke, ker ni bilo direktnega odgovora nanje. Zakaj n. pr. — tako so vpraševali Tomaži — so nas toliko tednov begali s Pročaskovo afero, ki je ves čas pretela z avstriji-

ske-srbsko vojno, ko je bilo vse indijansko mučeništvo našega konzula od konca do kraja izmišljeno? Zakaj so se razširale strahotne bajke z onega mesta, ki bi prvo moralo biti poučeno? Zakaj se je v tolikih drugih slučajih vztrajno slikala grozna nevarnost svetovnega konflikta, medtem ko je šla vsa Evropa edino za tem, da ohrani mir?

Uganka je ostala nerešena. Tomaži pa so šli po poti dvomov dalje, in so vpraševali, kdo je pač imel dobička od borznega valovanja, ki ga je povzročilo padanje in dvigavanje političnih akcij?

V državnem zboru je vložena interpelacija, ki se bavi s temi težkimi vprašanji. Ali je res ali ne, da so bile med borzo in palačo na Ballplatzu stikane niti, ki so dvigale spekulacijske papirje visoko v višino in jih spuščale globoko v globline? Je li res, da so bila poročila literarnega biroja prikrojena potrebam borznih uspehov? Je li res, da so v bližini uradnih sedežev vreče, v katere se je stekalo zlato z borze na Schottenringu?

Neprijetna so ta vprašanja. Ali jasen odgovor nanja je neizogiben. Avanzna gospoda Kanie, ki je postal izreden poslanik in pooblaščen minister, pa ostane na svojem mestu, dasi je vsa javnost složna v sodbi, da ne spada tja, ni nikakršen odgovor. Verjetno pa tudi ni, da bi mogel gospod grof Stürgkh odgovoriti tako, kakor pričakuje javnost in menda tudi parlament, tako da bi izginil vsak dvom in da bi bili s popolno zavestjo potolaženi. Ministrski predsednik bi mogel dati parlamentu ona pojasnila, ki bi jih dobil od zunanjega ministrstva. S tem pa se ne more državni zbor na noben način zadovoljiti. Kajti zunanje ministrstvo je prizadeto in zato ne morejo njegove izjave razpršiti nobenega suma.

Ena sama pot drži do popolne jasnosti. Državni zbor mora sam izvršiti preiskavo in zahtevati, da se mu dajo na razpolago vsa sredstva, s katerimi je mogoče dognati resnico in da se odstranijo vse ovire objektivnega študija. Če je sum neutemeljen, morajo oni, katerih se dotika, sami pomagati, da se popolnoma razprši. Posvetiti je treba v vsak kot; kdor bi izkušal preprečiti to perustracijo, bi le podkrepil dvom, ki se mora razgnati tako ali tako.

Šest mesecev je stalo avstrijsko prebivalstvo na ognjeniku. Napravilo je že skrajno mučen vtis, da je hotel ministrski predsednik preprečiti razpravo o zunanjih politikah, katero pričakuje vsa interesirana javnost z napetostjo. Če ne živimo v absolutistični državi, se mora ljudstvu podati pregledna slika. Vedeti moramo, zakaj je šest mesecev visel meč nad našimi glavami; zastopniki ljudstva pa morajo dobiti priliko, da izrečejo sodbo o politiki, za katero doprinaša prebivalstvo ogromne žrtve.

Strahno pa bi bilo, če bi mogla obstajati le senca kakega suma, da je imela ta draga politika vire v borzni spekulaciji, ali pa da so bili le posamezni njeni akti prikrojeni potrebam borznega dobička. Vsaka možnost take misli je tako razburljiva, da se ne bi smela niti za trenotek prepustiti takemu sumu podlaga.

Nič ne vemo, kakšno stališče zavzame vlada v tem vprašanju. Da niso gospodje na Ballplatzu sami storili nobenega koraka, ki bi omogočil pojasnilo, je težko razumeti. Ali če sami ne čutijo take potrebe, jo mora čutiti parlament. Preiskavo temne zadeve je dolžan ljudstvu. In

nobeni obziri ne smejo resnici zastaviti poti. Parlament, ki v taki zadevi ne bi storil svoje dolžnosti, ne bi zaslužil obstanka. Naj je resnica bela ali črna, priti mora na dan.

Hrvaška kriza.

Zagreb, 18. maja.

Kjer je kaj političnega zanimanja, tam je zdaj vse polno govorice in kombinacij o takozvani rešitvi hrvaške krize. Seveda je to smešen avfemizem, kajti hrvaška kriza je vse drugačna nego si mislijo mogotci v Budimpešti, ki so za razmerje med Ogrsko in Hrvaško prav tako slepi, kakor za položaj v svoji deželi. Absolutizem v nepriljubljeni obliki se dandanes nikjer ne more trajno vzdrževati; tudi hrvaško-srbski narod je toliko dozorel, da se mu ne more vsiliti očitna diktatura za nedogledno dobo. Razumtega ne pretrpe interesi monarhije dolgega izjemnega stanja v nobenem njenem delu. V Bosni in Hercegovini so suspendirali ustavo, ko je bil skadski konflikt v najbolj kritični fazi, a dvanajst dni pozneje so zopet vpejali normalno stanje, gotovo ne iz ljubezni do naroda v deželi, ampak iz spoznanja, da je to potrebno v interesu Avstro-Ogrske. Na Hrvaškem imamo izjemno stanje več kakor leto dni, ali tudi pri nas, ki smo blagoslovljeni z ogrsko hegemonijo, ima vsaka reč meje. Četudi je Lukacs nenavadno kratkoviden politik, vendar ne more na Dunaju in v Budimpešti preprečiti spoznanja, da je skrajni čas za definitivno likvidacijo cuvajstva. Tudi za utemeljevanje je primerna prilika: Napetost zunanega položaja, s katero se je dalo navidezno opravičiti izjemno stanje, je odnehala, in zato se lahko vrnejo »normalne razmere«.

Ali to, kar smatrajo v Budimpešti za »normalno«, bo še vedno zelo abnormalno. V krogih, ki se radi imenujejo merodajne, ne misli nihče na to, da ima ljudstvo na Hrvaškem svoje mnenje in svojo voljo. Normalno bi bilo to, da bi se vprašalo ljudstvo, in da bi se uredile razmere po njegovem odgovoru. Budimpeštanska oligarhija pa hoče uveljaviti svojo voljo; rešitev krize obstaja zanj v tem, da se nastavi na Hrvaškem navidezno ustavna vlada, ki pa zopet ne bo nič drugega kakor ekspozitura ogrske vlade. Ne vprašuje se, kakšen sabor bo volilo ljudstvo, ampak na kakšen način se more pri volitvah izsiliti sabor, ki bo imel »unionistično«, vladi brezpogojno pokorno večino. Med osebami se ne išče tista, ki bi imela največ zaupanja v narod, ampak tista, ki bo najzanesljivejša brez obzira na narod izpolnjevala budimpeštansko voljo.

Vprašanje bana smatrajo nedvomno za najvažnejše, dasi je desletna izkušnja dovolj jasno pokazala, da oseba nima one čudodelne moči, ki bi bila potrebna, da bi pretvorila ogrske sanje v resnico na Hrvaškem. Pejačević, Rakodezav, Rauch, Tomašić — drug za drugim so prihajali na Markov trg. Za vsakim so stali budimpeštanski mogotci, ali nobeden ni

mogel premesiti Hrvatov in jim vteptati madjarstva v glavo. Politični diletantizem Lukacseve klišeje pa misli, da ni treba res nič drugega kakor »pravega« človeka, pa pojde na Hrvaškem vse po njegovem loju.

Tako so osredotočene vse kombinacije največ okrog vprašanja, kdo bo ta imenitna oseba. Zadnji čas je bilo največ govora o Rauchu. Njegova dunajska audienca je dala tej slutnji precej verjetnosti, Slavohlepnost barona Raucha je znana, prav tako pa tudi njegova ljubezen do množitve bogastva, za katero se najde na banski stolici dovolj prilike. Vrhutega se je gospod Pavle zadnje čase veliko sukal okrog Frankovcev, s katerimi je živel v dobrem prijateljstvu, ko je bil prvič ban. Med njimi je tudi dr. Elegović razvijal živahno agitacijo, in pravijo, da je bil izdelan načrt, kateremu se ne more odreči gotova zvičajnost. Pri volitvah bi imeli Frankovci kot člani stranke prava gledali, da dobe čim več mandatov. O pakiranju z vlado, se ne bi pri volitvah nič govorilo. Volilci bi morali misliti, da volijo radikalne opozicionalce, kajti kot Rauchovi kandidati bi padali kakor snopi. Po končanih volitvah bi pa provicirali kakšen spor v stranki, v čemer imajo od nekdaj dovolj prakse. Potem bi se iz »načelnih« razlogov ločili, pa odkorakali v Rauchov tabor, ali ne z razvito zavestjo, temveč kot četa, ki bi le »od slučaja do slučaja«, to se pravi vedno, glasovala »iz prepričanja« ne za vlado, ampak za »pametne« in »koristne« načrte, ki jih slučajno predlaga vlada.

Ta fina ideja bi se morda posrečila, ako ne bi bili Frankovci predobro, oziroma preslabo znani po vsej deželi. Že sedaj je vstal proti njim velik šum, tako da je pravaška sloga prazna pena. Medtem pa je prišla na dnevni red nova kombinacija. Na Dunaj je poklican stari Kršnjavi, in zdaj velja on za banskega kandidata. Baje ga je priporočil sam Rauch, ki pa tega ni storil iz nesebičnosti, ampak zato ker ima oči uprte na nekaj boljšega. Postati ima baje naslednik Bilinskega, skupni finančni minister in gospodar Bosne. Rauchovo sovraštvo do Srbov je znano. Ko je bil ban, bi jih bil najrajši kar izstrelil. Skandalozni veleizdajniški proces se je izlegel pod njegovo upravo. Vsak nepošteni puhloglavac je takrat lahko avanziral, preskakoval cele vrste prednikov, če je le pljuval na Srbe in jih brcal. V Bosni pa se boje srbstva, ker smatrajo Srbe od prvega do zadnjega za iredentovce, in zato naj bi jih Rauch prekrstil ali pa pohrustal.

Ves načrt je videti zelo fantastičen. Kdor pozna našega Pavla in njegove ekonomične sposobnosti, se prime za trebul, če sliši, da bi ta možak mogel postati skupni finančni minister. Tudi imenovanje Kršnjavega, ki je bil obzora, pozneje Khuenov opreda in učni šef, potem njegov besni sovraženik, naposled absoluten pravaš, za bana se zdi človeku absurdno. Ali dokler se ne izvrši dejansko kaj drugega, se ne smejo meniti nič tebi nič zavreči te kombi-

Quo vadis = na splošno zahtevo se ponavlja samo tri dni in sicer od sobote 24. t. m. do ponedeljka 26. t. m. **= v Kino-Ideal. =**

F. SKOBL:

Filozof.

Bilo je okoli poldneva in vendar se nama ni mudilo zapustiti ležišče, ki sva si ga izbrala za pokopališčnim zidom. Mrzla burja je brila z vso svojo silo preko golih kraških vrhov proti morju. Nad nama so drveli težki oblaki, kakor bi jih podile furije. Ležala sva v visoki suhi travi med dvema groboma ter opazovala drveče oblake.

Modri oblaki najinih cigaret so plavali nekaj časa okrog naju, in ko so prišli višje, jih je zgrabila in razpršila burja.

V tuljenje in bučanje burje se je od časa do časa pomešal raskav pisk parnika, ki ga je bilo slišati kakor krik groze. Z vaškega zvonika pa je bilo čuti melanholično zvonjenje, ki se je izgubljalo v burji in nedolžnem vršenju bližnje luke.

Pokopališče, kjer sva počivala, je bilo na rahlo nagnjenem pobočju, ki se je končalo ob strmih pečinah, v katere so se zaganjali peneči valovi.

Ob jasnih, solčnih dneh je odtod krasen razgled, ko se zrcali sinje nebo v čisti vodi Jadranskega morja. Lahni valčki so v solčnem svitu kakor posuti z biseri. Lesketajoča ravan se na daljnem obzoru stika s sinjim obokom. Goli kraški velikani, ki že tisoč- in tisočletja kljubujejo silni morskih valov, zro prevezno, skoraj zaničljivo na morje, po katerem režejo brazde ponosni parniki in se ziblje na stotine lahkih ribiških ladij. Kakor lastavičja gnezda so priklopljene ob skale bele hišice z rdečimi strehami, ki leskečejo v solčnih žarkih liki rubini. Na vzvodu se vidi del luke, s stotinami jamborov podobne gozdu, ki ga je jesenski mrz oropal listja.

Ta dan pa je bilo vse drugače. Sicer mirno morje je bilo razburkano. Visoki valovi so dr-

vili proti skalovju in se tam razpršili v milijone atomov in visoko poganjali bele pene. Temnosivi raztrgani oblaki so se v ozadju skoraj dotikali penečih valov in vse se je spajalo v sivo, nepredorno steno.

Na levo ob najinem ležišču je kvišku štrlel visok temnosiv obelisk. Kričavo udobene zlate črke so nama pričale, da pod tem kamnom trohneče bitje ni bil proletarec — tem se ne stavijo mramorni spomeniki. Na desno je na mramornem podstavku klečal snežnobeli angel s sklenjenimi rokami. Dolgo sem zrl v ta nemi kamnitni obraz, kateremu je mojster znal udobsti klasične poteze.

Kdo neki počiva tu doli? Vstanem in čitam napis: »Rojena 14. jul. 1875., umrla 1. avgusta 1891.«

Bila je mlada deklica, ki jo je zgodaj pokosila smrt.

Koliko upa, hrepenenja in načrtov je leglo v grob s tem bitjem? — Zopet sem legel v travo.

Pred nama je stala vrsta bornih lesenih križev na svežih gomilah. Na nje obešene tablice iz pločevine je stresala burja in povzročala posebne melodične zvoke, podobne zvoncem črede na paši. Tupatam je visel še kak ovenel venec, katerega suhe cvetke je trgala burja in jih odnašala proti morju.

Drugi grobovi — in teh je bilo največ — so bili že porasli s travo. Noben križ, nobena tablica ni pričala potomcem o imenih umrlih, ki tam počivajo — bili so neznanci.

Torej tudi tu ni enakosti, tudi tu razlika! Narava pusti strohneti truplo bogatina ravnotako kakor truplo reveža; toda ljudje — gospodari narave — preidejo tako radi preko naravnega. Najbolje se počutijo, ako so od svoje velike učiteljice najbolj oddaljeni, najbrž iz strahu, da bi jih pogled na resnico spominjal na njih lastno lažnivost.

Moj sopotnik, ki je doslej molče ležal na

hrbtu in kakor jaz opazoval okolico, je s težkim vzdihom vrgel ostanek cigarete v travo.

»Kadarkoli stopim na pokopališče, mi pridejo čudne misli.« je prekinil molk. »Ako pomislim, da bom tudi jaz enkrat ležal tu spodaj: brez volje v tesnem zaboju, skoraj obžalujem, da sem se sploh rodil. Veš li, kaj je namen življenja?«

»Kaj je namen življenja, o tem še nisem razmišljal«, mu odgovorim. »toda če že živimo, imamo po mojem nemerodajnem mnenju tudi dolžnost kot koristni člani služiti človeštvu in ...«

»Hahaha! Koristni člani, praviš! Ti morda misliš, da storiš človeštvu že veliko uslugo, če tu ležiš in opazuješ oblake, ki jih drvi burja nad nama?«

»To bo vendar zopet drugače!«

»To sem tudi jaz že trdil, ko sem potoval prvih par dni — od takrat je poteklo že dvajset let in nič se še ni izpremenilo, le noge so postale okorne in glava mi je osivela. To je vse. Ko sem, osemnajstleten mladenič, z materinim blagoslovom zapustil domačo hišo, sem trdno upal, da bo na svetu še kaj iz mene. Sanjal sem o bogastvu, ljubezni in sreči — seveda, takrat nisem slutil, da se mnogo slavljenja potna palica tako kmalu izpremeni v beraško palico. Česar koli sem se lotil, mi je izpodletelo; trajnega dela sploh nisem mogel dobiti. Končno mi je že presedalo večno iskanje dela — opustil sem konkurenčni boj za kosček kruha. Navadil sem se pomalem življenja postopakev, ki daje še največ svobode, ako se ne upoštevajo večne neprilike z žandarji in policijo. Duševnih bojev, ki se morajo izvojevati, preden se pride do te stopnje, bi seveda ne maral še enkrat pretrpeti. V vsakem človeku je nekoliko več ali manj častihlepa. Tisoč načrtov se podi po možganih vsakega, kaj velikega hoče izvršiti, glasovit postati in nesmrtnost je najmanj, kar izkuša vsakdo doseči. Kdor pa opusti tekmo-

valni boj vsakdanjega življenja, mora tudi pozabiti vse načrte in mora si reči: Postopač sem in kot tak umrem. Nihče me ne pozna, dokler živim, nihče ne misli name, kadar me pokrije gomila v kakem skritem kotičku pokopališča. In še vesel sem, da je prišlo tako daleč. Kaj imajo ljudje od tega drvenja in tekanja? Končno vendar vsi dosežejo isti cilj, ki ga prav gotovo dosežem tudi jaz kot postopač: legli bodo v hladno zemljo.«

»Veliki možje žive dalje od rodu do rodu, in kar so storili lepega in vzvišenega, uživa mnogo generacij,« mu ugovarjam.

»Kaj so generacije v večnosti? Kdo bo po milijonih let še govoril o Homerju, Sokratu, Spinozu, Kantu, Goetheju, Schillerju, Prešernu, Darvinu in Marksu? Mogoče ne bodo izmrla ta imena, dokler je kaj ljudi na svetu; ali pa bo ta zemlja večno obstajala? Ali nam ne pripovedujejo geologi in naravoznanci, da se bo zemlja toliko shladila da bo nemogoča vsaka vegetacija in torej tudi človeku ne bo več obstanka? Ali vzemimo drugo možnost. Luna se približa zemlji toliko, da pade nanjo, jo zdrobi in jo v drobcih požene v vesolstju. Kaj je potem z deli velikih mož? Kdo se bo zanje brigal, ko vendar nikogar ni več tu, ki bi se mogel zato brigati?«

»Ako bi bili ljudje vedno tako mislili, bi mi še dandanes kot opicam podobna bitja lažili po pragozdih, vsak napredek bi bil izključen in —«

»Poberita se odtod, nesnage! Tu ni nikakoli ležišče za postopače, ki se boje dela!« Bil je grobokop, ki nama je zaklical te laskave besede. Vstala sva in odšla — spremijala naju je besneča burja in grdi pogledi grobokopa — in zapustila sva pokopališče, prostor miru ...

nacije. Kajti glavna resnica, je ta, da je na Hrvaškem vse mogoče.

Toda naj se že ta voz razvozlja tako ali drugače — na nekakšen način se mora kmalu razvozlati — hrvaška kriza vendar ne bo rešena z imenovanjem bana. Zakaj kriza obstoja v tem, da je dosedanje razmerje med Hrvaško in Ogrsko nemogoče. To pa je v zvezi s plošnim položajem v monarhiji, z vprašanjem Bosne in Hercegovini, z vprašanjem dualizma, ki je postal nemogoč. Zato je vseeno, kdo postane ban, naše meščanske stranke pripisujejo tej vseini stvni preveliko važnost. Na Markov trg naj pride Tomašič ali Rauch ali Kršnjavi, ali pa, kar bi bilo izmed kombinacij najabsurdnejše. Akurto — boj za resnično rešitev krize se bo moral nadaljevati brez obzira na značaj vlade. Rešitev hrvaške krize pa bomo doživeli šele takrat, kadar bo rešena vsa veriga vprašanj, ki smo jih gori omenili. V tem pa je tudi dokaz, da so ob hrvaškem vprašanju prizadeti vsi narodi te monarhije.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Deželni škandal brez konca!** Klerikalni škandal iz deželnega dvorca se lepo razvija in zavzema čez dalje širše dimenzije. Sobotni »Slovenec« je izzvan po našem drežanju priromal končno z razodetjem, da so klerikalni gospodarji v deželnem odboru izročili organizacijo gospodinjstva pouka v naši deželi — umoboljni ženski, ki je vrhu vsega še židinja, kar je za naše antisemitske kristjane v deželnem dvorcu podvojena blamaža. K ženski komandi, ki se je vgnezdila v deželno gospodarstvo, odkar nam glavari dr. Šusteršič, k ostudnemu osebnemu spletkarstvu, ki bujno cvete med kler, prvaki in kio brača želodec tudi spodobnim kler, pristajam, se pridružuje sedaj še dejstvo, da so poverili klerik, aranžma svojih gospodarskih eksperimentov ženski, pri kateri v vrhnjem nadstropju ni vse v redu in bi spadala bolj na Studenec kakor v deželni dvorec — ako ni deželni dvorec v najnovejšem in dependansa Studenca. Iz klerikalnih krogov smo dobili sicer informacijo, da so deželni kristjani Theimerico naknadno proglasili za nora samo zato, da oslabe vtisk njenih razkritij v javnosti in da se izogibajo neprijetnemu odgovoru glede na skandale, ki so vsled kampanije Theimerjeve postali predmet javne diskusije; odgovor na javne očitke je klerikalcem, tako pravi naš informator, neprijeten predvsem zato, ker bi vsled spletkarji že itak razrahljano slovo med voditelji — ki je polimani marelj bolj podobna kakor slogi — pokončal in osebna nasprotja le še poostri. Ampak, denimo, da je ta informacija prava, da deželni gospodarji v resnici niso nasledili umoboljni ženski in da so »odkrili« njeno norost res samo zato, da ubeže stvarnemu odgovoru, je škandal še vedno tako velik, da kompromitira to gospodo do kosti. Naj pa bo stvar taka ali taka, želimo od psihiatrov v deželnem odboru, preden nadaljujejo, s pomočjo svojega strokovnega kolega, Boltetovega Pepeta iz Kudelovega, diagnozo o duševnem stanju Theimerice, odgovora na sledeča vprašanja: 1. Zakaj klerikalci čisto javno pripovedujejo, da je kampanija Theimerjeve sicer zelo nepriljetna, a vendar koristna za to, da se končno odpravi vmešavanje Šusteršičeve soproge v uradno poslovanje deželnega odbora, ki so ga gledali deželni odborniki in tudi drugi klerikalni veljaki že dolgo z največjo nevoljo. — 2. Zakaj je dobilo deželno uradništvo po nastopu Theimerjeve strikten nalag, da v bodoče ne izvršuje — »narolič« gospe Šusteršičeve? Ali ni v tem očitno priznanje nezasišane vmešavanja glavarjeve žene v uradne posle dež, odbora? Ali ni v tem podan očitni dokaz razdrapanih osebnih razmer med deželnimi kristjani, ako morajo deželni odborniki z apalom na uradništvo nastopiti zoper škandalozen protekcionizem, ko bi v normalnih razmerah dr. Šusteršič kot »pater familias« moral napraviti red in dopovedati svoji »milostljivci«, da »taceat mulier in officio«.

— **Delavske hranilnice in posojilnice** občni zbor se vrši dne 26. majnika t. l. ob 6. zvečer v zadrugnem uradu Volfova ulica 3, II. Dnevni red v smislu pravil. Na občni zbor so vabljeni vsi člani.

— **Česa je manjkalo v Ljubljani?** Prvič: v Ljubljani je premalo cerkva. Vse ljubljansko prebivalstvo je tiho hrepenelo še po ni hiši božji, kjer bi lahko dajali bogu, kar je božje, v tiste dobro zaklenjene železne puščice, ki se tako sramežljivo skrivajo za vsakim cerkvenim stebrom. To tiho hrepenenje so jezuitje izvahali in so pričeli graditi na Poljanah cerkev sv. Jožefa. Ljubljanskemu prebivalstvu so velikodušno prepustili, da pokrije stroške za cerkev in so nesramno prosjačili po hišah. Drugič: v Ljubljani je premalo društev, ki bi ustrezala vsem nagnjenjem ljubljanskega prebivalstva. Imamo sicer izobraževalna, politična, športna, kulturna društva, ali društva, ki bi kar na debelo vleklo denar iz ljudi, še nismo imeli. Da se odpomne nujni potrebi izdajati denar za nepotrebne reči, so kupčijski mazičenci osrečili ljubljansko prebivalstvo z novim društvom, ki ima sicer nekoliko dolgo ime, a ki si ga moramo vkljub temu dobro zapomniti, da ne zabredemo v družbo pregorelih čestilcev mamona. Društvo se imenuje: »Društvo za nabavo zvonov za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani.« Tercijali in tercijalke v Ljubljani se bodo globoko oddehnili, ker so dobili novo priliko za podpiranje uboge matere cerkve.

— **Vodovod v Spodnji Šiški.** Deželni odbor je razveljavil sklep občinskega odbora v Sp. Šiški, v katerem je bilo sklenjeno odpovedati pri kranjski hranilnici jamstvo občine za vodovodno posojilo v znesku 65.000 K, češ da je protipostaven in občini kvaren.

— **O samostojni župniji v Spodnji Šiški** bo na pritožbo Jožefa Seidla in Antona Novaka razpravljalo upravno sodišče 21. t. m.

— **Razširjenje postajališča Zirovnica.** Železniško ministrstvo je projekt za razširjenje

postajališča Zirovnica na progi Trbiž—Ljubljana v nakladaršču s strokovnega stališča pregledalo ter načeloma odobrilo. Deželna vlada odreja politični obhod na petek, dne 30. majnika t. l. ob trideset na devet dopoldne.

— **Veledajniška afera finančnega paznika Česnika,** ki je bila že trikrat preložena, pride zdaj vendar na vrsto in se bo obravnava vršila v ponedeljek 19. t. m. ob 3. popoldne pred kazenskim senatom okrožnega sodišča v Novem mestu.

— **Umrli so v Ljubljani:** Jernej Slapar, delavec-hiralec, 84 let. — Jernej Fister, delavc-hiralec, 72 let.

— **Dva slikarska pomočnika** na deželo se iščeta. Kje, pove tajišče strokovnih organizacij v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II.

— **Ogenj v Srednjih Gamelnjah.** V soboto ob devetih zvečer se je vnel Zalokarjev pod v Srednjih Gamelnjah. Na podu je bilo spravljeno mnogo slame. Ob strani so bile naložene butare, vsled česar na zadušitev ognja ni bilo misliti in so se točno in v velikem številu na lice mesta došle požarne brambе iz domačih vasi in okolice omejile na lokaliziranje požara, ki se jim je tudi posrečilo. Razen pada je zgorela Pintarjeva bajta, kjer je postalo plen plamena vse pohištvo, perutnina in celo nekaj govine. Kako je ogenj nastal, ni znano; ali ga je podtaknila hudobna roka, ali pa je kdo s ceste po lahkomišelnih neprevidnosti vrgel gorčo cigareto?

— **Preiskava mleka.** Tržno nadzorstvo je v petek jutraj z laktodenzimetrom preiskavalo mleko ženskam, ki je pripeljalo v mesto po Mariji Tereziji cesti. Preiskalo je 82 mlekaricam 1240 litrov. V 15 slučajih so vzeli mlekaricam v posebne stekleničke vzorce v svrhu natančnejše preskušnje, ker je bilo dvomljivo kakovosti. Eni mlekarici so zlili 6 litrov proč, ker je bilo mešano z vodo in pokvarjeno. V dveh slučajih sta pa mlekarici napovedali napačna imena, ker sta imele slabo vest in tako se bodeta morale zagovarjati namesto enega, zaradi dveh prestopkov.

— **Prešernova kočna na Stolu** je pozdravila prve obiskovalce o Binkošti. Preznila je kočna še dosti dobro. Od vremenskih nezdoh ni mnogo trpela, pač pa zopet od rok neznanih turistov, ki so, držeč se nemškega reka: »Auf der Alm gibts's keine Stind«, vlomili okno in v kočji sami omario, iz katere so pobrali sveče in v spomin zlili lonec rdeče barve. Gostovali so morali precej dolgo, o tem priča kup ožganih drva pod ognjiščem in polne nočne posode, nato so pa odšli v smeri proti Golici. Zgoditi se je moralo to zadnji teden pred Binkošti, ker so se na celi poti do Golice poznali sveži sledovi v snegu. Kdor bi o teh nepovabljenih gostih — bili so trije po številu — vedel kaj natančnejšega, naj to naznani podružnici »Slovenskega planinskega društva v Kranju«.

— **Kaj je s Polajnkovo ženo?** Kakor znano, so defraudanta Polajnkota pred kratkem pripeljali v zapore tukajšnjega dež. sodišča. Kakor poročajo sedaj iz verodostojnega vira, bo tudi Polajnkotovka kmalu v Ljubljani, a ne pride z uradno eskorto, temveč sama. Pri deportaciji, odnosno aretaciji jo je na potu v domovino oblast izpustila na prosto in tako sedaj potuje sama domov. Iz kakega vzroka se je to zgodilo, ni znano.

— **Glasovit slepar prijet v Ljubljani.** V Ljubljani so prijeli glasovitega tatu in sleparja Salamon Bergerja, ki je povzročal že več let silne skrbi policajem v večjih mestih naše države. V vsakem mestu je živel pod drugim imenom. Nedavno je izvršil velike sleparije na Sušaku, kjer je ljudi prevrnil, da je sin bogatega trgovca Ostojiča iz Ogulina. Nato je Salamon Berger šel v Trst, kjer se je izdal za sina bogatega tovarnarja Ante Bačiča na Sušaku. V Trstu je imel seboj »vzorce« Bačičevega vina. Nato je šel sleparit v Benetke, kjer je osleparil hotelirja »Hotela Danielo«, iz Benetk je pa prišel v Ljubljano. Tu je na policijo napravila konec »delovanju«, Bergerja odpošljejo na Reko.

— **Železna roka.** Tudi Ljubljana je dobila svojo zaroto, svojo tajno organizacijo. Kruto se glasi njeno ime: »Železna roka«. Človek vidi pred seboj črne, našemljene obraze, divje, brezsrčne poglede, železna dejanja. Zarota je eksistirala le nekaj časa, sedaj so posegle v to organizacijo merodajne oblasti. Dognalo se je, da člani te tajne »organizacije« niso srdačni možje, ampak mladi fantki. »Železna roka« so ustanovili ob gledanju detektivskih filmov v kinematografih. Vse delovanje »Železne roke« je bilo namenjeno na pridobivanje cigaret in tobaka. Vsakemu članu je bilo natančno določeno, koliko cigaret itd. mora na dan dobiti na ta ali oni način in jih prinesiti v skupno zbirališče, kjer so člani »Železne roke« ustanovili pravcato zalogo tobaka. Sedaj je konec te z velikim trudom napravljene zaloge, konec naj bi bil pa vendar še enkrat tudi detektivskih filmov v kinematografih!

— **Cestni rop na Bledu.** Na Bledu ima pomorski kapitan Clunjak iz Trsta »vilo Carmen«. V petek se je pripeljal njegov 18 let stari sin iz Trsta na Bled, da pripravi vilo. Ko je izstopil na kolodvoru, je izstopil tudi neznan tujec ter ga je ves čas zasledoval. Zvečer se mu je tujec približal, v hipu potegnil revolver in ustrelil mladeniča v prsi. Ropar je nato mladeniča oropal. Vzel mu je 1600 K denarja, zlato uro in prstan ter listine, nakar je prazno listnico vrgel proč. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

— **Nezgoda.** Ponesrečil se je v petek na Dunajski cesti pri nakladanju železa 26letni delavec iz Rožne doline pri Ljubljani Martin Hafner. Pri delu mu je na levo nogo padla železna traverza ter mu jo zlomila. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Iz opazovalnega oddelka** v deželni bolnišnici je v soboto jutraj pobegnil 35letni slaboumi Avguštin Žitnik.

— **Ni mogoče brez dobrega kavnega prdatka** dobra kava. Če hočete imeti res dobro kavo, ki bo imela pravi okus, vonj in barvo, rabite Kolinsko kavno primes, ki je po soglasni

sodbi vseh gospodinj najboljši kavni prdatek. Da je tudi pristno domače blago, edino te vrste sploh, jo tembolj priporočajo. — Pri nakupovanju dobro pazite na varstveno znamko »Sokol«, ki jamči za izvrstno kakovost!

— **Kinematograf »Ideal«.** Ne zamudite si ogledati najnovejši film iz Skadra! Zigomar je privabil pretekla dva dneva nebroj obiskovalcev, ki so občudovali ta zanimiv film. Jutri »Izklučenca«, velika socialna drama v 4. delih. V soboto se ponavlja »Quo vadis?« in obenem se otvori vrt, na katerem se bo igralo tudi pri dnevni luči. Novosti!

Koroško.

— **Žrtve kapitalističnega izkoriščanja.** Iz Rablja na Koroškem poročajo, da je v četrtek, 15. t. m., v Rablju v rudniku grofa Engelnja podšlo delavca Ivana Kenda. Hitro je došlo mnogo delavcev in v teku pol ure so reževo dobili mrtvega med kamenjem. Star je bil šele 16 let. Doma je bil iz Dvora pri Bovcu.

— **Samomorilni poizkus vratarja v tobačni tovarni.** Iz Celovca poročajo: Vrtar tukajšnje tobačne tovarne, Anton Debrovnik, je v četrtek opoldne v gozdu blizu sv. Primoža pri Celovcu pil lizol in si prerezal žile na levi roki. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico. Vzrok je baje neozdravljiva bolezen, Debrovnikov sin je tudi pred leti izvršil samomor in pred štirimi leti je Debrovnik sam tudi že izvršil samomorilni poizkus.

Umetnost in književnost.

— **Gluseppina Martinuzzi: Amilcare Cipriani.** O priliki prvega maja je dal izvrševalni odbor italijanske mladinske socialistične organizacije v Trstu izpod peresa sodružice Martinuzzi lepo in sveže pisano delce o Hamilkarju Ciprianiju, v katerem je opisano romantično življenje italijanskega revolucionarnega heroja, urednika pariške »Humanité«. Brošuro priporočamo vsem italijanskejšim večjim čitateljem. Knjižica 50 strani v dostojni opremi s Ciprianijevim portretom stane 20 vin. in se naroča pri »Commissione editrice« v Trstu (Delavski dom.)

— **Judež Iškarijot in drugi in Eleazar.** Spisal Leonid Andrejev. Poslovenil Vinkljentev. Str. 164. Cena 80. vin., s poštnino 20 vin. več. Tiskala in založila »Goriška tiskarna« A. Gabršček. Leonid Andrejev je že znan tudi Slovencem. Njegovi opisi so jako lepi in z mirno vestjo se lahko reče, da je pravi mojster v opisanju. Vsem, ki se žele seznaniti z mojstrom sodobne ruske literature, priporočamo, da si nabavijo to novo knjigo.

Velik požar v Požunu.

Štiri ulice uničene. En otrok zgorel. En gasilec mrtev. Mnogo ranjenih. Ogromna škoda.

— **Požun.** 18. Včeraj je izbruhnil v mestu požar, ki se je naglo razširil in trajal do pozne noči ter povzročil velikansko škodo. Ogenj je nastal ob 2. popoldne v podstrešju hiše št. 8 v Petčijevi ulici. Pihal je močan severnjak, ki je raznašal plamen, tako da je nenadoma gorelo pet sosednjih streh. Dasi je požarna bramba hitela, je bila vsa Grajska ulica v ognju, ko je dospela na pogorišče. In ko je stopila v akcijo, se je ogenj razširil tudi na Nikolajevo ulico. Hiše so v tem kraju večinoma z deščicami krite in strehe so se v nemalo kakor slama. Izprva skoraj ni bilo misliti na gašenje; tudi lokaliziranje požara je prizadevalo največje težave. Med prebivalstvom je nastala nepopisna panika. Iz gorečih hiš je vse bežalo kakor brez glave, iz okolice pa so hiteli ljudje v bližino pogorišča. Nekateri so se vračali v hiše, da bi rešili kar se da rešiti. Zlasti obupane so bile žene, ki niso vedele, kaj je z njih otroci in milo prosile, naj jih rešijo iz gorečih hiš.

Ko se je pokazala velikost katastrofe, je mestno poveljništvo takoj

alarmiralo garnizijo.

Vojaštvo je v obsežnem loku napravilo kordon okrog pogorišča. Mestni požarni brambari so se pridružili tovarniški ogniegasci in požarne brambe iz okolice. Ob 5. popoldne je bilo 600 gasilcev na delu. Kljub vsemu naporu se je ogenj širil in kmalu je gorelo tudi v Kapucinski, Turnerjevi in Bel Matvasevi ulici.

Okrog šestdeset hiš

je bilo v plamenu.

Ob 7. zvečer se je pripeljala dunajska požarna bramba s posebnim vlakom. Vsi gasilci so imeli še do 8. zvečer silno delo, preden se jim je posrečilo

lokalizirati ogenj.

V okviru pogorišča pa je gorelo še dalje v sedmih ulicah. Gost črn dim se je valil preko mesta in veter ga je nosil po vseh ulicah. Od hiše, kjer je bilo začelo goreti, se je razširil ogenj več kakor pol kilometra daleč.

Gasilsko delo je bilo silno otežkočeno. Goreči del mesta je najstarejši. Mnogo hiše je po tristo do štiristo let starih. Ulice so tesne, krive, nepravilne, in drže navkreber proti Gradu. Ker leži četrta na višini, je bil tudi vodni pristisk preslab za potrebo neštevilnih brizgaln. Deloma stanujejo tukaj delavci, deloma pa mali obrtniki in kramarji, zlasti židje, ker je bil tukaj nekdanj Geto.

Ob 6. zvečer je županstvo ukazalo, da se ves okraj deložira.

Mestna hiša, realka, sodišče, mestna bolnica, Palfyjeva vojašnica in en del palače narodnjve Friderika so odkazali za pribežališče pogorlecm. Pristreja je bilo treba za osem do deset tisoč ljudi. Med tem je vojaštvo skušalo rešiti, kolikor se je dalo pohištva iz hiš, katerim je plamen prizanesel. Dvorišče višje sodnije in mestne hiše je vse polno takega pohištva.

Med 7. in 8. zvečer se je poleglet vihar, ki je razsajal ves popoldan; tedaj šele je postalo

gasilno delo uspešnejše. Nekaj po devetih je bil ogenj pogasjen, le tupatam je še tlelo. Ognjegasci so imeli še do polnoči dela; požarna in vojaška straža pa je ostala do jutra na mestu.

Ko je bil ogenj največji, je bilo

sto hiš v ognju.

Od teh jih je do 8. zvečer 50 popolnoma zgorelo, od ostalih so jih 40 vsaj deloma rešili. Približno šestdeset hiš je faktično uničenih. Licejska, Bel Matvaseva, Konventska in Klarisna ulica so popolnoma upepeljene. Škoda znaša daleč

nad milijon kron.

Izmed znamenitejših poslopij je šenklajska cerkev popolnoma uničena; stara židovska sinagoga je močno poškodovana, ravno tako kapucinski samostan.

Pravijo, da je v neki hiši

zgorel otrok.

Doslej ni bilo mogoče dognati, če je govorica resnična. Tovarniškega gasilca Francja Huberia je zadela pri delu kap in je bil takoj mrtev. Gasilskemu trobentaču Feixu je bodel tram na glavo in ga je težko poškodoval. Tudi sicer je veliko ljudi več ali manj poškodovanih. Zdravniki rešilne družbe so morali intervenirati v tristo slučajih.

O vzroku ognja.

pripovedujejo sledeče: V nekem podstrešnem stanovanju v hiši št. 8 v Petčijevi ulici so imeli svatbo. Pekli so meso na masti. Pri tem se je vnela mast. Da bi pogasili, so jo polili z vodo; to pa je pognalo plamen v tramovje, ki se je vnelo, in ker je razsajal silen veter, je bila nenkrat vsa lesena streha v ognju.

Socialno politični pregled.

— **Draginja, karteli in carina.** Petrolej se draži, sladkorne cene poskočijo v najkrajšem času, vžigalice bodo dražje, čevlje plačujemo že po višji ceni. Pesem draginje se ponavlja vedno po znanem napevu. Za temi podražitvami ne tiči »neprijazna prikazen davčnega eksekutorja in poviški cen se ne stekajo v državno blaginjo. Podražitev je davek, ki ga plačuje prebivalstvo kartelom, dogovorjenim industrijskim baronom. Se preden se uvede državni davek na vžigala, bomo dražje plačevali vžigalice, ker sta v tej industriji neomejeno zavladali — s pomočjo vlade! — dve veliki akcijski podjetji. Prav tista velja o petroleju! Tudi tu je vlada, da ubije ameriško konkurenco in da prepreči uvoz ameriškega petroleja, zgradila drago čistilnico v Galiciji in pomagala pri podražitvi petroleja. Tudi podražitev čevljev je posledica kartela. Kartel izdelovalci podplatov »zaslužijo«, odkar imajo kartel, lepe novce več, zato pa so podplati poskočili v ceni od 3 K 60 v na 4 K 40 v; vrolo do 3 K za par čevljev. — Da izvršuje kartel rana industrija svoj rop v takem velikiem skoku, zadene glavna krivda našo carinsko in trgovinsko politiko. Dokler se ne odstrani z naših meja bodeča carinska žica, toliko časa smo plen industrijskih vitezov, glede cen na milost in nemilost izročeni domačim kapitalistom. Z zavistjo se oziramo v Ameriko, odkjer prihajajo sporočila, da se prav znatno ublažijo carina na celo vrsto predmetov. Kdaj sreča naše meščanske stranke, ki vzdržujejo to neznosno carinsko izkoriščanje, ameriška pamet?

— **Moderna delovna pogodba.** Robert Mildner, stavbinski podjetnik v Freudentalu v Šleziji, izvršen nemški narodnjak, je pred mesecem predložil nemškimi zidarjem sledečo delovno pogodbo, katero mora vsak zidar podpisati, preden stopi na delo. Podpisani se obvezuje, da bom delal pri gosp. Robertu Mildnerju za dnevno plačo K do 30. septembra 1913. Službeno razmerje se sme pretrgati od moje strani samo v slučaju težke bolezni in onemoglosti. Podjetnik ni navezan na nikakrno odpoved in me lahko odpusti iz dela, kadar se mu poljubi. Za garancijo te pogodbe si bo podjetnik pridržal vsak teden eno kromo skozi deset tednov. Ako zidar zapusti sam delo pred 30. septembrom, izgubi kavcijo, katere mora obenem služiti za eventualno škodo, ki bi jo zidar podjetniku povzročil. Tisti zidarji, ki ostanejo v delu do 30. septembra, dobijo nazaj svojih 10 kron, zraven tega še 15 kron nagrade. Ta pogodba je pogodba pravega suženjstva. Ako hoče in kadar hoče odpusti te sužnje spodar iz dela, na drugi strani pa sužnji ne smejo sami zapustiti delo do v pogodbi določenega časa, ako so še tako izkoriščani in slabo plačani. Naravno, da so zidarji vsi kot eden odklonili to pogodbo in zapustili delo. Gospod Mildner je šel nato v Galicijo iskati sužnje, ki mu bodo delali pod temi pogoji. To je dokaz, kaj bi se upali podjetniki napraviti z delavci, ako bi ne bilo organizacije!

— **Mednarodna organizacija tekstilnih delavcev.** Na binkošne praznike je zboroval v Curihu mednarodni odbor strokovnih organizacij tekstilnih delavcev. Zborovanje je vodil drug Senn iz St. Gallena. V prvi je prišel mednarodno zborovanje tekstilnih delavcev iz delegat iz Amerike. Na zborovanju so bile zastopane naslednje dežele: Zedinjene države, Belgija, Nemčija, Danska, Angleska, Francoska, Holandska, Avstrija, Švedija, Švica in Ogrska. Navzoč je bil tudi tajnik mednarodne organizacije sodrug Shaw iz Angleskega. Delegatje so razpravljali o izpremembah mednarodnega statuta in o mednarodnih dogovorih.

— **Zoper brezposelnost.** Od 3. do 6. septembra bo zboroval v Gentu v Belgiji mednarodni kongres za omejitve brezposelnosti. Na kongresu bo zastopanih 16 dežel, med njimi tudi Avstrija. Kongres priredi mednarodna združenja zoper brezposelnost, ki ima v 16 deželah podružnice. Glavne točke dnevnega reda so: izkaz za delo, brezposelnost in javna dela, varovanje zoper brezposelnost, potujoči delavci, statistika, udrava.

Mir in nemir na Balkanu.

Vesti o razmerju med Srbijo in Bolgarsko se glase vseskozi tolažilno. Avstro-Ogrska odpušča 50.000 rezervistov. Grki v Epiru ne žele priti pod Albanijo.

ZAVEZNIKI MED SEBOJ.

Haško razsodišče.

London, 18. Renterjeva agentura javlja: Vsi balkanski delegati odločno protestirajo proti poizkusom nekaterih zunanjih listov (seveda avstrijskih), ki bi razdraženo razpoloženje radi poostriili s pretiranimi in neopraciljivimi vestmi o razmerju med zavezniki. Delegati izjavljajo, da vprašanja, ki se imajo rešiti med balkanskimi državami, četudi so delikatnega, celo težavnega značaja, nikakor ne bodo vodila do sovražnosti. Zavezniki so, odločno namenjeni, da dovedejo ta vprašanja do prijateljske rešitve. Vojna med njimi bi bilo blazno zločinstvo; na tako možnost more misliti le kakšna mala peščica šovinistov. Vlade vseh balkanskih držav računajo s haškim razsodiščem, ki bi bilo njih zadnje pribežališče.

Ohranitev balkanske zveze.

London, 19. Neki balkanski pooblaščenec na mirovni konferenci je izjavil: Poročila o razmerju med Bolgarsko, Srbijo in Grško, katerih je največ po avstro-ogrskih časopisih, od koder zahajajo tudi v nekatere nemške liste, imajo na sebi vsa znamenja pobarvane tendencnosti. Originalne vesti kujejo dopisniki v Sofiji in Belgradu, ki se boje, da ne bi bili dovolj interesantni, če ne bi telegrafirali vsak dan kakšne senzacije. Avtentična pa taka poročila večinoma niso, kajti tudi v Bolgariji in na Srbskem ni navada odgovornih državnikov, da bi obešali državne tajnosti na veliki zvon. Predvsem pa hujškanje ni poklice ondodnih državnikov. Da so vsled rezultata vojne nastala vprašanja, ki se morajo rešiti, pa se ni dosegel sporazum o njih, je gotovo. Časopisje, ki je imelo med vojno vedno dovolj zanimivosti, se sedaj loteva teh vprašanj, da more z njimi privabljati čitatelje. To velja zlasti za liste, ki niso glasila vlade ali pa kakšne resne stranke, in morajo loviti čitatelje z vestmi, ki dražijo živce. Takih listov je dobili pač povsod; v balkanska mesta je njih seme precej pozno zanešeno iz kulturnejše Evrope. Ravno poročila teh neresnih balkanskih listov pa ponatiskavajo resni evropski časopisi, bodisi, da niso prav informirani, bodisi, da jim je ta material ravno všeč. V Belgradu in v Sofiji imamo šoviniste. Ker imamo tudi politično svobodo, za katero nam je večinoma Anglija vzor, imajo tudi šovinisti priliko in pravico, da izražajo svoje mnenje. Navadno so to glasni ljudje. Ali njih vpliv stoji v nasprotnem razmerju do njihovega kričanja. To bi morali upoštevati vestni poročevalci, ki lahko opazajo, da varujejo odgovorni činitelji največjo rezervo in da širši krogi prebivalstva nikakor ne soglašajo s šovinisti. Koliko pretiranega je v alarmnih vesteh, se lahko razvidi iz dejstva, da vprašanja med zavezniki doslej sploh še niso bila predmet diplomatskih razprav. Prva naloga zaveznikov je zdaj ta, da sklenejo mir s Turčijo, kar so morda velesile doslej bolj težavale, kakor Turčija. Potem šele pridejo na vrsto notranja vprašanja zveze. V interesu mirne rešitve ne kaže sedaj preveč govoriti o teh vprašanjih. Eno dejstvo pa se lahko približe: Vsi zavezniki visoko cenijo pomen zveze, ki je plod trudopolnega dela in vir velikih uspehov; vsi imajo trdno voljo ohraniti balkansko zvezo in jo postaviti na solidno podlago. Balkanska zveza je edina garancija balkanske neodvisnosti. Izkušnja naj je vse poučila, da je to edina sila, na katero se nam je zanašati. To daje naši politiki direktivo.

Srbska miroljubnost.

Belgrad, 18. Uradna »Samouparava« piše: »Srbija ne misli niti izdaleč na to, da bi napadla Bolgarsko in tudi nima sedaj nobenega povoda za to. Nerešena vprašanja naj se, kadar pride čas za to, uredi potom prijateljskega sporazuma med Srbijo in bolgarsko vlado. Srbija se ima prijateljsko pomeniti z Bolgarsko o razdelitvi osvojenega ozemlja. Srbija nima v teritorialnem oziru ničesar zahtevati od Bolgarske; storila bo vse, da prepreči konflikt med zavezniki. Srbska vlada bo v okviru legitimnih srbskih interesov vse storila, da se ohrani zveza Srbije z Bolgarsko, iz katere ima vzkaliti sijajna bodočnost dveh bratskih narodov.«

Srbija odpušča rezerviste.

Belgrad, 18. Tekom tega tedna imajo biti vojakji tretjega poziva odpuščeni domov.

Spalajković.

Belgrad, 18. Srbski poslanik v Sofiji Spalajković, ki se mudi že nekaj časa v Belgradu, se vrne šele tedaj na svoje mesto, kadar bo vlada definitivno sklenila o svojem ravnanju napram Bolgarski. Spalajković je prepričan, da je mirna rešitev srbsko-bolgarskega spora mogoča.

Rusko posredovanje.

Peterburg, 19. Napram vestem, da Rusija ne mara prevzeti razsodišča ali posredovanja med Srbijo in Bolgarsko, poročajo iz počenega vira, da se Rusija pač ne vsiljuje. Pripravljena je pa prevzeti tudi nalogo razsodnika, ako se izrečeta obe vladi za to. Bolgarska vlada je že naprosila v Peterburgu za razsodišstvo. To se je naznanilo Srbiji, od katere pa še ni odgovora.

Bolgarski optimizem.

Sofija, 19. V tukajšnjih poučenih krogih mislijo, da bodo sporna vprašanja med zavezniki v najkrajšem času zanesljivo rešena. Mogoče da se zgodi to že v dveh, treh dneh.

Delegati v Parizu.

Pariz, 19. Balkanski člani finančne komisije praviijo, da so spori med zavezniki v tujini umetno napihljeni. Četudi se morajo rešiti kočljive točke, vendar zavezniki ne mislijo na to, da bi z inscenacijo krvave bratovske vojske razveselili svoje sovražnike.

Razburjenje v Belgradu.

Dunaj, 18. Korespondenčni urad poroča iz Belgrada: Vest »Ruskega Slova«, da hoče Srbija prepustiti Bitolje Bolgarski, je izzvala v Belgradu živahno razburjenje. Posamezni srbski listi zahtevajo od vlade pojasnila, če je vest resnična. Splošno pričakovano demantija še ni. (Take vesti razširjajo na Dunaju, kakor je videti, s tilo zadovoljnostjo.)

Grki in Bolgari.

Solon, 18. Sarafov, ki ima v Atenah razpravljati z grško vlado, je še tukaj, ker nekaj boleha. Čaka pa tudi še na profesorja Blagoja Dimitrova iz Sofije, ki ga ima spremiti v Atene. Dimitrov, ki je sedaj profesor matematike v Sofiji, je bil prej na bolgarski gimnaziji v Solunu.

Pariz, 18. Grška je naznanila Bolgarski, da ne more razpravljati s Sarafovim, ne da bi se udeležili ostali balkanski zavezniki razprav.

SOCIALISTIČNA BALKANSKA KONFERENCA.

Belgrad, 19. (Posebno poročilo.) Prihodnja balkanska konferenca socialističnih strank bo v Sofiji, čim se uredi razmere v prizadetih državah tako, da nastopi normalno stanje.

ALBANIJA.

Skader.

Berlin, 18. »Lokalanzeiger« poroča iz Skadra: Črnogorci so predali javna poslopja častnikom velesil, katerih čete so zasedle dotične mestne okraje. Črnogorci se vedejo korektno kakor doslej; za nasprotno trditve ni nobenega znamenja. Izkrane čete so provizorično večinoma nastanjene po samostanih. Moštvo nemške ladje »Breslau« stanuje na vrtu ne posebno prijaznih jezuitov; popraviti pa hočejo stare kasarne toliko, da pride vojaštvo lahko tam pod streho. Policijska služba je urejena, in vse je tako izvedeno, da je izkrcano moštvo »Breslave« včeraj že lahko izvrševalo poljsko službo pred mestnimi vrati. Nameravano je nadalje, da se uredi po odhodu poveljnikov provizorična uprava pod vodstvom angleškega kapitana.

Južne meje.

Rim, 18. »Vita« piše: Dunajska vlada kaže, da smatra vprašanje Valone, bolje rečeno vprašanje krfskega kanala tudi s svojega stališča za bistveno važno. Izkušnje s Črno goro pač tudi v Atenah ne bodo minile brez sledu. Solidarnost trozveze je v vseh vprašanjih, ki se tičejo interesov skupnosti ali pa posameznih članov, nedotakljiva.

Vznemirjenje na Grškem.

Pariz, 18. »Temps« poroča iz Aten: Grška vlada je vznemirjena vsled zadnjega odgovora, ki ga je podal zunanji minister di San Giuliano grškemu poslaniku. Italiji bi bila ljubša vojna, kakor da bi odnehala v vprašanju epirskega obrežja. Tudi zaradi koncentracije 40.000 mož v Brindisi je Grška vznemirjena, pričakuje pa ugoden uspeh od pogajanja Italije z velesilami o spornih vprašanjih.

»Sveti bataljon« v Korici.

Atene, 18. Prebivalci Korice so ustanovili »svet bataljon« in prosili grško vlado, naj dovoli častnikom, da ga izvežbajo. Izjavili so, da se bodo upirala do skrajnosti, če bi se zaključilo, da jih ločijo od Grške. Prestolonaslednik, ki je bil v Korici sprejet z nepopisnim navdušenjem, je pri sprejemu zastopnikov mestnega prebivalstva naglašal grški značaj Korice, sedeža grške civilizacije in kulture, ter je zagotovil, da ostane Korica grška pod žezlom kralja Konstantina.

GRŠKA ARMADA.

Atene, 18. Grška armada je tako razpostavljena: V Macedoniji je vsega skupaj 137.000 mož, v Epiru 40.000, rezerve v Atenah štejejo 30.000 mož, skupaj 252.000 mož, katerim je prišteti še 15.000 mož mornarice.

MLADOTURKI.

Carigrad, 19. Tekom prihodnjega meseca se snide v Carigradu mladoturški kongres, ki ima v prvi vrsti nalogo, reorganizirati dosedanje komite v moderno politično stranko po angleškem vzoru. V vodilnih krogih mislijo, da se bo po sklenjenem miru mladoturški vpliv povečal, in da dobe pri prihodnjih volitvah večino. Kongres se bo bavil tudi za mornarico, ki se bo tako izgradila, da bo zajamčila varnost Turčije. Na sporedu posvetovanju so tudi mune reforme v Anatoliji, potem naselitve mohamedancev, ki so se izselili iz krajev, katere so osvojili balkanski zavezniki, ter ustanovitev mladoturških šol.

DELNA DEMOBILIZACIJA.

50.000 mož.

Dunaj, 18. Oficialno razglašajo: Včeraj so dobila vsa zborna poveljništva od 1. do 14. narredbo, po kateri se imajo odnositi vsi rezervisti letnikov 1909 in 1908. Od zadnjega letnika so zdaj rezervisti samo pri kavaliriji. Ta odpust obsega okrog 35.000 mož. Nadalje bodo

deloma odpuščeni nadomestni rezervisti letnikov 1910 in 1911, vsega skupaj približno 15.000 mož, tako da obsega ves odpust rezervistov in nadomestnih rezervistov okrog 50.000 mož. Iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije ne bo začasno nobenih odpustov.

Domobranci na Ogrskem.

Budimpešta, 19. Od ogrskega domobranci bo 15.000 rezervistov in nadomestnih rezervistov, ki so bili poklicani v izpopolnitev mirovnega stanja, odpuščeni. Z rezervisti stalne vojske vred bo odpuščenih okrog 50.000 mož.

RAZPRAVA ZOPER SCHUHMEIERJEVEGA MORILCA.

Dunaj, 19. (Posebno poročilo.) Danes se je pred poroto začela razprava zoper morilca P. Kunschaka, ki je 11. februarja na severozapadnem kolodvoru z zverinskim atentatom zavratno umoril sodruga Franca Schuhmeierja. Razprava bo trajala najbrž dva dni in izrek porotniki svoj pravedorek o zločincu, ako ne bo kakih nepričakovanih incidentov, jutri proti večeru. Zanimanje za ta proces med dunajskim prebivalstvom je velikansko in davno pred začetkom razprave je oblegala velika množica deželno sodnijo; vstopnice niso bile izdane, vsled česar je bil med posamezniki boj za prostor v dvorani, ki je nabito polna. Sodišču predseduje podpredsednik Heide, obtožbo zastopa prvi državni pravdnik dr. Langer, Schuhmeierjevo rodbino dr. Ornstajn, Kunschakov zagovornik je dr. Rabenfechner. Kunschak je obtožen zločina zavratnega umora. Na razpravo je povabljenih šestindeset prič, ki bodo zaslišane deloma o podrobnostih umora, deloma o doseganju življenja morilca. Nadalje je povabljenih na razpravo šest veščakov: O kakovosti morilnega orožja bosta zaslišana topničarska oficirja Rummmer in Freibler, o rani profesorja dr. Kolisko in dr. Habeda, o duševnem stanju morilca pa sodna psihiatra profesor dr. Raimann in dr. Pappenheim.

PRAVDA NAJVEČJEGA PANAMISTA.

Kronska priča zbežala.

Budimpešta, 19. Kronska priča v pravdi Lukacs contra Desy, Pavel Elek, se je podal v zdravilišče Baden, in bo po sklepu preiskovalnega sodnika revizijskim potom zaslišan od badenskega sodnika. Zastopnik Desyje je zahteval, da se zdravstveno stanje Eleka dožene po sodnem zdravniku in da se v slučaju revizijskega zaslišanja zagotovi zagovorniku osebna intervencija pri zaslišanju. Preiskovalni sodnik se na te zahteve ni oziral in bo Elek zaslišan od badenskega sodišča le o vprašanjih, ki jih je predložilo višje državno pravdnitstvo. Ali je nova pogodba solnega erarja z ogrsko banko ugodnejša od prejšnje; ali je tedanji finančni minister dobil za strankino blagajno kak denar, ki je pripadal erarju; ali je ogrska banka dala sedanjim ali prejšnji vladi kak denar za politične namene?

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA PRUSKEM.

Berlin, 18. Po doslej znanem izidu volitev volilnih mož je gotova izvolitev 133 konservativnih poslancev, 45 prostih konservativcev, 59 nacionalnih liberalcev, 25 naprednjakov, 99 centristov, 9 Poljakov, 2 Dancov in 7 socialističnih demokratov, vsega vkup 379 poslancev. Potrebna je v 39 slučajih ožja volitev med 15 konservativci, 13 prostimi konservativci, 20 nacionalnimi liberalci, 12 naprednjaki, 4 centristi, 1 Poljakom, 1 agrarcem, 1 nacionalnim socialistem in 11 socialistimi demokrati. Po doslej znanem izidu izgube konservativci 4 mandate, prosti konservativci 2 in Poljaki 2; pridobe pa nacionalni liberalci 7 in socialisti demokratje 1 mandat. (Delavstvo na Pruskem nima pravice za deželni zbor!) — 25 rezultatov doslej še ni znanih.

IZJEMNI ZAKONI ZA ALZACIJO.

Berlin, 18. Zvezna vlada se bavi s predlogi alzaško-lorenske vlade, ki zahteva izjemne določbe za omenjeni dve deželi. V prvi vrsti predlaga dodatek k društvenemu zakonu, ki bi omogočil vladi ostreje nadzorovanje društvenega delovanja in svobodno razpuščanje društev. Nadalje zahteva poostreitev tiskovnega zakona, ki bi dala vladi pravico do preventivne cenzure in do poljubne prepovedi časopisov. Iniciativo za te izjemne zakone, ki so v prvi vrsti naperjeni proti francoskemu prebivalstvu, pa se tudi lahko porabijo zoper vsa društva in liste, ki niso vladi všeč, pripisujejo državnemu podtajniku Mandlu, ki že dolgo zahteva najostrejšo taktiko proti Francozom. Zvezni svet je oddal načrte odsekom in jih hoče v jeseni predložiti parlamentu. Vendar je skoraj izključeno, da bi mogla vlada dobiti večino za take izjemne zakone, ker bodo socialisti in Poljaki odločno proti njim glasovali. To se pričakuje tudi od centurama in od nekaterih manjših strank.

MOLOH NA FRANCOSKEM.

800 milijonov v žrelo!

Pariz, 18. Ministrski svet je imel včeraj pod Poincaréjevim predsedstvom sejo, na kateri je vojni minister predložil zakonski načrt o izdatkih, ki jih povzroča pridržanje vojaškega letnika, ki ima biti odpuščen oktobra meseca. Kredit za pridržanje enega letnika pod zastavami znaša okrog 400 milijonov. Kar zahteva zakonski načrt o oboroževanju 420 milijonov, je računati za izrednimi militarističnimi stroški v znesku najmanj 800 milijonov, za katere je šele treba dobiti dohodke.

ASQUITH NA POTOVANJU.

Atene, 18. Angleški ministrski predsednik Asquith, ki potuje na svoji jauti »Enchantress« po Sredozemskem morju, je dospel iz Valone na Krf. Velika množica ga je živahno pozdravila. Kmalu na to se je pripeljal prvi lord admirali-

tete Churchill na neki torpedovki na Krf. Oba ministra sta ogledala mesto in zvečer zapustila otok. Odpeljala sta se v Korint, kjer ju je sprejel angleški poslanik iz Aten. Iz Korinta sta se odpeljala v Atene, kjer ostaneta dva ali tri dni. Z oficialnimi osebami se ne sestaneja.

ZMAGA KONSERVATIVNIH UNIONISTOV NA ANGLEŠKEM.

London, 19. Pri nadomestni volitvi v poslansko zbornico v New Marketu je zmagal unionist Pender s 5215 glasovi nad liberalnim kandidatom, ki je dobil 4400 glasov. Doslej je ta mandat bil v liberalnih rokah.

PROGONI ZAVOLJO MAJSKEGA SLAVLJA NA RUSKEM.

62 oseb obsojenih na trimesečen zapor, mnogo delavcev odpuščenih in z globo kaznovanih.

Peterburg, 18. Zaradi udeležbe na majski demonstraciji (po ruskem koledarju) je policija obsodila 62 oseb, ponajveč delavcev, med njimi tudi 5 žensk na trimesečen zapor. Mnogo delavcev je bilo odpuščenih, ker so se udeležili majskega slavlja, ali pa so bili kaznovani z globo, ker jih ni bilo 1. maja na delo.

RUSKA DUMA O DUNAJSKI ARETACIJI INŽENIRJA ALJEHINA.

Peterburg, 18. Državna дума je razpravljala danes o dveh interpelacijah na vnanjega ministra: eno, ki se peča s šikanami rumunske vlade zoper Petra Vaziljeva, je grof Bobrzinski v imenu interpellantov umaknil, ker je rumunska vlada med tem dala popolno zadoščenje, druga: o aretaciji ruskega inženirja Aljehina pa je bila odkazana komisiji.

NOVO MESTO NA RUSKEM.

Sleparije zemljiških špekulantov.

Peterburg, 18. Neki neznaneec je v Nahičevanu ob Donu razširil govorico, da hoče oblast v stepi blizu mesta ustanoviti novo mesto in v ta namen brezplačno razdeliti stavbišča onim, ki hočejo graditi hiše, pod edinim pogojem, da se pusti prostor za primerno široke ceste. Na tisoče ljudi iz okolice je prišlo v Nahičevan, da si zagotovijo taka brezplačna stavbišča, preden bi prišli drugi na vrsto. Ljudje so v največji naglici odmerili nekoliko tisoč stavbišč, jih ogradili s plotovi in si postavili provizorične barake ali pa šotore, ter kar tam prenočili iz strahu, da bi se drugi polastili »njihovih« zemljišč. Drugi dan so se imela stavbišča deliti. Popoldne pa so že začeli razni špekulanti prodajati zemljišča dalje, in so napravili izvrstno kupčijo, ker je znašala diferenca samo 25 do 50 rubljev. Veliko število ljudi je na ta način »pravnim putem« prišlo do krasnih stavbišč. Drugo jutro pa je prišel mestni načelnik s policijo, ki je aretirala vse »posesnike« zaradi samovoljne prilastitve tujega sveta, plovove, barake in stavbni material v vrednosti okrog 50.000 rubljev je pa konfiscirala. Neznaneec s svojimi pomočniki je raznesel glas o brezplačnem razdeljevanju sveta, zato da je mogel izvesti svoje prodajno sleparijo.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Mukden, 19. Osemindvajseta divizija, namenjena v notranjo Mongolijo, je bila odpoklicana in pojde preko Tiencina v Pukov, kjer so nastali resni nemiri.

ZAROTA V INDIJI.

Kalkuta, 19. Policija je aretirala devetnaest odličnih Bengalezov, češ, da so se zarotili zoper angleško gospodstvo nad Indijo. Aretacija je med domačini zbudila veliko razburjenje.

Novice.

* Albanija na Avstrijskem. Gališka je izročena na milost in nemilost farškim in junkerskim izkoriščevalcem, 1000 kmečkih občin je brez šol in 100.000 šoloobveznih otrok je brez pouka. Zdravstvene razmere so pod vsako kritiko in ljudsko zdravje je vsled obilnih boleznih in nezadostne zdravniške pomoči že popolnoma izpodkopano. Vsako leto se izseli vsaj za deset mesecev pol milijona odraslih mož in žena v tujino in neki vseučiliški profesor je izračunal, da je v Galičiji 1.200.000 prebivalcev »odveč«. Poljska šlahta, vsega skupaj 200 družin, je v zadnjih 50 letih izprežala iz ljudstva čez milijon kron z zloglasnimi darili za grofovske žganjekuharje. — Avstrijski vladi je seveda »rešitev« Albanije bolj pri srcu, kakor pa ureditev razmer v domači deželi.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Stavbena in gostilniška zadruga

„Delavski dom“ v Trbovljah.

registrovana zadruga z omejeno zavezo

vabi svoje člane na

občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo 6. julija 1913 ob 3. popoldne v društveni dvorani.

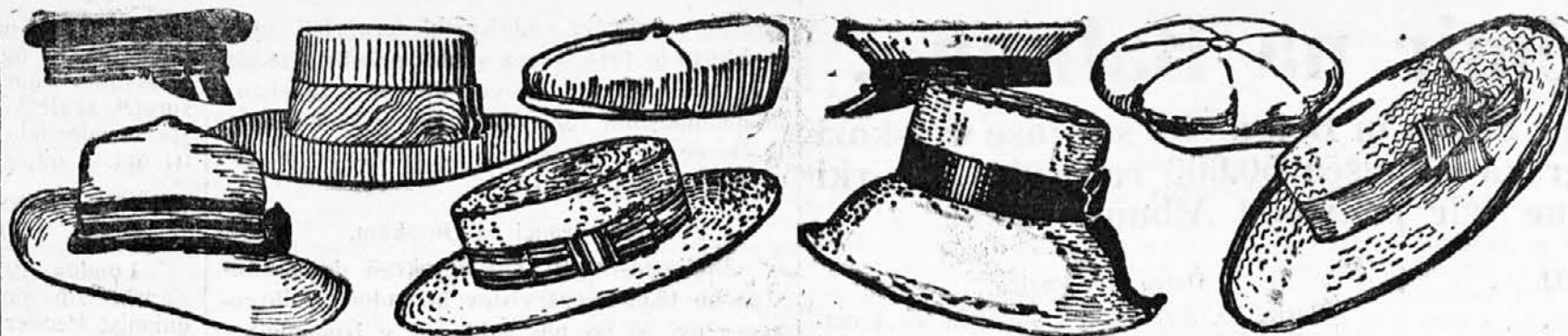
DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. a) Poročilo revizije; b) računsko poročilo; c) poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o prebitku.
4. Preuredba § 11, 13, 14, 17, 18 in 20 pravil.
5. Volitev devetih članov v nadzorstvo in treh namestnikov.
6. Razno.

Trbovlje, dne 14. maja 1913.

Načelstvo.

Nadzorstvo

Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu (registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Vsled velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria šte. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura == pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelk:

	meter od	do
Otove obleke za moške iz najmodernejšega blaga	K 22-80	naprej
Otove obleke za dečke	16-50	"
Otove obleke za dečke s kratkimi hlačami	12-	"
Kostumi za otroke	6-	K 15-
Površniki in raglani za moške	28-	50-
Moške obleke iz platna	14-50	naprej
Obleke za dečke	9-	"
Kostumi za otroke	4-40	"

Sacco Alpagas črni, modri in sivi v veliki izbiri.

Obleke po meri:

izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najfinjšem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke ševita	K 48-	naprej
Moške obleke iz počesane volne	52-50	"
Moške obleke iz počesane volne, modre	48-	"
Moške obleke iz črnega priketi itd.	55-50	"
Površniki in raglani za moške	55-	"

Oddelk manufaktur:

Volneno blago za ženske obleke:	meter od	do
Ševiti modri in barvani	K 2-	K 4-50
Drap de Dame	2-10	3-50
Gross de Coth	4-50	7-
Alpaca (lister)	2-20	4-
Popelne, v barvah in črni	2-20	3-40
Voile iz volne	1-28	1-60
Mousseline, gladki in risani	2-	3-50

Svilnato blago:

	meter od	do
Ponges v barvah	K 1-10	K 1-50
Duchesse za bluze	2-20	3-
Svile in mousseline v izpreminjavalnih barvah	1-60	3-30
Svile za podloge v barvah	1-60	2-20
Topelin-Eolienne	5-20	6-
Duchesse Brillant, gladki	3-	naprej
Svila liberty, črtana	3-40	"
Taffetas visoki za krila	2-80	K 4-
Croise iz svile v izpreminjavalnih barvah	3-80	naprej
Taffetas črtan (novost za bluze)	2-80	K 4-

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K -96	K 1-80
Etamine, barvan (visokost 120 cm)	2-	"
Marquesette iz črne volne	4-	"
Eponge, beli in barvani	3-	"
Voile iz bombaža	-52	-70
Brillantin, beli in barvani	-72	"
Brillantin prozorni	1-20	"
Tercelle v najlepših risbah	-52	-80
Batiste gladki in risani	-80	1-20
Liberty za bluze	1-10	1-80
Serpe iz platna in šali (fantasie)	4-50	9-
Serpe iz barvane garze	3-50	5-

Čipke za bluze in okraske 1'- 6'-
Vihutega se izdelujejo ženske obleke 36'- naprej

Oddelk pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1-50	K 9-20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorci	3-	11-
"Veslarske" kape iz slame za dečke in moške	2-	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	2-	"
Slamniki, panama za moške	15-	K 40-
Slamniki, panama za moške in dečke	1-50	naprej
Klobuki iz platna za moške in dečke	3-90	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	-80	3-
Kape iz suknja in iz platna za dečke	1-30	naprej
Mornarske iz platna, bele in naravne, za oprati	1-	5-
Kape iz platna in svile za moške	1-	6-
Burski klobuki iz kože in platna za dečke	3-	9-
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovarn	4-60	10-50
Klobuki trdi (katranirani) od 1. zadruge klobučarjev na Dunaju	-	11-50
Specialiteta trdih klobukov angleških in francoskih	2-80	4-
Dežniki iz polvide za moške in ženske	4-50	8-
Dežniki iz žide	9-	12-
Dežniki-palice za moške	11-80	11-40 15-
Palice za izprehod	-80	naprej

Oddelk obuval:

Specialiteta ameriških obuval iz ševron in boks kalp.	par od	do
Čevlji "Derby" za moške	K 11-90	K 15-
Čevlji z gumbi, krasni	18-	16-
Čevlji "Triumph"	12-80	15-80
Čevlji z elastičnimi stranicama	8-70	13-
Ženski čevlji ameriške in francoske forme.	K 10-40	K 13-
Ženski čevlji "Oscar"	10-	15-80
Ženski čevlji "Chevreux"	9-30	12-
Čevlji za dečke v vseh oblikah:	K 7-	K 11-
Čevlji "Derby" z gumbi, "Triumph" itd.	1-20	5-
Čevlji za otroke	11-50	16-
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11-50	16-
Čevlji nizki za ženske, črni in barvani iz Chevreux-a in Oscarie:	par od	do
Čevlji nizki za ženske, "Derby"	K 9-	K 14-
Čevlji nizki za ženske z gumbi	9-20	15-60
Čevlji nizki za ženske, odprti	7-40	11-70
Obuvala za otroke — čevlji fantasia, v barvah in beli — sandali — čevlji iz platna itd.		

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer: ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

